

בעקבות השומרונים

גבע מתכנן לבנות סוכה שתזכה במקום הראשון בתחרות השכונתית ומזמין את ארצי להצטרף. ארצי מציע לגבע לטייל באתר החדש בהר גריזים וללמוד על סוכה מקורית במיוחד שתשמש לו השראה

כתבה: אדר סטולרוֹ-מליחי

בעוד שבוע נתכנס כל תושבי השכונה לעבודה משותפת בגינה הקהילתית שלנו. בגינה זרענו מיני ירקות וצמחי תבלין. בשולי הגינה יש עצי פרי ותיקים שניטעו עוד לפני שנולדתי: רימון, לימון ואשכולית ואפילו אבוקדו אחד. אני נהנה במיוחד מהעבודה המשותפת של כל תושבי השכונה, בעיקר בחגים, שבהם כולנו חוגגים יחד. השנה לכבוד חג הסוכות, החליטו דיירי השכונה לקיים תחרות בין הסוכות. הסוכה היפה והמקורית ביותר תזכה בפרס ותארח את תושבי השכונה כולה. סיפרתי לארצי בהתלהבות על התחרות ואמרתי לו שאני ממש רוצה לזכות במקום הראשון. ארצי חשב מעט, ואמר: "סוכה מקורית, אמרת? אם כך אתה חייב לשמוע על סוכה מעניינת במיוחד שבונים השומרונים". "מי הם השומרונים?", שאלתי בסקרנות. ארצי סיפר שהשומרונים הם עדה קטנה מאוד ומיוחדת, המקיימת את מסורת עם ישראל בדיוק כפי שנכתב בחמשת חומשי התורה. המקום הקדוש להם ביותר הוא הר גריזים, המכונה גם "הר הברכה". השומרונים בנו את המשכן (בית המקדש) על ההר מתוך אמונה ששם עליו להיות. אמונה זו היא שגרמה להם להיפרד מהעם היהודי, שהמקום המקודש לו הוא ירושלים. בשלושת הרגלים (פסח, שבועות וסוכות) הם עולים לרגל להר גריזים. הם עדה כל כך קטנה (הקטנה בעולם - כ-750 נפשות), שהם חיים רק בישראל ורק בשני מקומות - חלקם בשכונה על הר גריזים

חפשו אותנו גם בפייסבוק

וחלקם בשכונה בחולון. סקרנותי גברה ושאלתי את ארצי כל כך הרבה שאלות עד שהוא אמר "אם כך, בוא ניסע יחד להר גריזים, האתר נפתח לכניסת מבקרים רק לפני שנתיים. גם אני טרם ביקרתי שם". "אם אתה לא מכיר את המקום איך נדע לאן להגיע?", שאלתי. ארצי חייד ואמר שמפה תמיד יכולה לסייע, אבל הפעם נעזר בחבר, מוטי שפי, איש רשות הטבע והגנים שעובד באזור הר גריזים כבר שנים רבות. הוא מכיר את השומרונים ואת האתר המקודש להם כאתר כף ידו. "אבל איך כל זה קשור לסוכה?", שאלתי כשנוכחתי היכן התחילה שיחתנו. "אנחנו נוסעים להר גריזים והסוכה... הפתעה!", אמר ארצי בחיך, והוסיף כי לא נוכל לנסוע ביום שבת משום שהאתר סגור אז לכניסת מבקרים. השומרונים, הוא הסביר, שומרים על קדושת השבת ומכיוון שהדרך אל הר גריזים עוברת בשכונת השומרונים, כיבדה רשות הטבע והגנים את מסורתם, ולבקשתם לא תהיה תנועת מבקרים במקום בשבת.

במעלה הר גריזים

כעבור שבוע יצאנו לדרך. לא רחוק מהר גריזים פגשנו את מוטי הפקח. הוא הציע שנעלה על הטנדר הירוק שלו ושניסע יחד. שמחתי. תמיד רציתי לנסוע ברכב של פקח. מוטי אירח אותנו נהדר ברכבו ובעיקר סיפר לנו הרבה מאוד דברים מעניינים על השומרונים, למשל על הכתב המיוחד להם ועל מפעל הטחינה המפורסם. מוטי שאל מה הביא אותנו לבקר אותו בשומרון ואני מיד נזכרתי בסוכה. סיפרתי למוטי על התחרות ועל כך שארצי חשב שהסוכה השומרנית יכולה לתת לי רעיונות מנצחים. "ארצי צודק", אמר מוטי. "השומרונים בונים סוכה מיוחדת מאוד. ראשית הם בונים אותה בתוך הבית ולא מחוצה לו כמו שאנחנו בונים שנית, במקום לכסות את גג הסוכה בסכך, השומרונים בונים גג שכולו פירות וירקות". לא ממש הבנתי למה התכוון מוטי והוא מיד הבין שאין טוב ממראה עיניים והציע להיכנס אל מרכז המבקרים של השומרונים, שבו מוצגת סוכה לדוגמה. מוטי הסביר שהשומרונים, שהיו מאז ומעולם עדה קטנה, נרדפו לא פעם על ידי שליטים שונים באזור,

שומרונים בלבוש מסורתי, בטקס עלייה לרגל באתר הר גריזים צילום מוטי שפי

ושכדי שלא יזהו אותם בחג בגלל סוכתם ויפגעו בהם, הם בנו את הסוכה בתוך הבתים. הסוכה במוזיאון נראתה כל כך צבעונית ומיוחדת. היו שזורים בה בצפיפות רימונים, לימונים, פלפלים ואשכוליות, שהזכירו לי את הגינה הקהילתית שלנו, ומיד הבנתי מדוע ארצי חשב על סוכת השומרונים כעל סוכה מיוחדת ומקורית. מוטי סיפר שלאחר החג מועברים הפירות והירקות לנזקקים, וחשבתיו לעצמי שזה רעיון יפה מאוד, שגם השכנים שלי יאהבו. הגענו לאתר הר גריזים ומוטי לקח אותנו אל נקודת התצפית. הר גריזים גבוה והתצפית ממנו מרהיבה ויפה. מוטי סיפר סיפורי תנ"ך שונים שמתקשרים למקום, כמו הציווי המקראי לבני ישראל לקיים טקס דתי עם כניסתם לארץ: "ונתתה את הברכה על הר גריזים", ציווי שהעניק להר את שמו הנוסף, "הר הברכה".

הספר לא מזמן בשיעור תורה. כאן עמד יותם וסיפר את משל העצים. התרגשתי מן המחשבה שאני עומד באותו מקום שעמד בו יותם, רואה אותו הנוף שהוא ראה לפני שנים כה רבות ואולי אף דורך על אותה אדמה שהוא דרך עליה. על פי אמונת השומרונים, סיפורי מקרא נוספים אירעו על ההר, כמו סיפור עקדת יצחק המוכר לכולנו מהר המוריה שבירושלים, ולכן בנו שם השומרונים את מקדשם. סיירנו במקום בנקודות נוספות שמקודשות לשומרונים ומספרות את סיפור האתר לאורך תקופות רבות, וראינו בית בד ופסיפס, שרידי כנסייה ביזנטית ועוד. הטיול בהר גריזים היה מרתק ולמדתי כל כך הרבה דברים חדשים, ובעיקר יש לי עכשיו רעיון מצוין לקישוט הסוכה ואני בטוח שנזכה במקום הראשון. כשיבואו האושפיזין, אספר להם על הר גריזים ועל הסוכה השומרנית המיוחדת.

להזמנת סיורים מודרכים באתר הר גריזים, פנו למרכז חינוך והסברה שומרון: 03-7942481